

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення методичної ради
університету
28 серпня 2023 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова
методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

28 серпня 2023 року

М.П.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»
для підготовки на другому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування
за заочною формою навчання

м. Хмельницький
2023

РОЗРОБНИКИ:

Доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к. держ. упр.
«26» серпня 2023 року

Дмитро БОНДАР

Доцентка кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
«26» серпня 2023 року

Ірина ШУТЯК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
«23» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри,
доктор філософських наук, професор
«23» серпня 2023 року

Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Рішення кафедри публічного управління та адміністрування
«28» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, професор
«28» серпня 2023 року

Едуард ЩЕПАНСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки, кандидатка економічних наук, доцентка
«28» серпня 2023 року

Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		3
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	3
	1.2.	Лекції	3
	1.3.	Семінарські заняття	4
	1.4.	Самостійна робота студентів	6
	1.5.	Індивідуальні завдання	7
	1.6.	Підсумковий контроль	9
2.	Схема нарахування балів		11
3.	Рекомендовані джерела		13
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		16

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Тема 1. ЦЗ України – основа БЖД громадян. Основи управління заходами і діями сил ЦЗ	28	4	4	-		20	30	2	2	-	-	26
2	Тема 2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити виникнення НС	30	4	4	-		22	30	2	2	-	-	26
3	Тема 3. Планування заходів з питань ЦЗ	29	4	4	-		21	30	2	2	-	-	26
4	Тема 4. Забезпечення заходів і дій у межах ЄСЦЗ	33	6	6	-		21	30	2	2	-	-	26
	Усього годин	120	18	18	-		84	120	8	8	-	-	104

1.2 Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Цивільний захист України – основа безпеки життєдіяльності громадян. Основи управління заходами і діями сил ЦЗ	2
1.1. 1.2. 1.3 1.4. 1.5. 1.6. 1.7.	Предмет, завдання та структура курсу “Цивільний захист”. Роль української держави в справі захисту населення і територій. Правові основи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій. Принципи, завдання та основні заходи у сфері цивільного захисту населення та територій від НС. Сутність завдання і принципи управління заходами і діями сил ЦЗ. Система управління ЦЗ. Особливості організації управління у режимі НС.	
2.	Моніторинг небезпек, що можуть спричинити виникнення НС	2
2.1 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Надзвичайні ситуації, причини виникнення та їх класифікація. Галузевий та територіальний моніторинг за станом безпеки. Ідентифікація та паспортизація об’єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки. Визначення та аналіз небезпек, пов’язаних з порушенням умов безпечної експлуатації ОГ. Декларування, ліцензування та страхування.	
3.	Планування заходів з питань цивільного захисту	2
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	Загальні принципи планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС. Методика розроблення планів з попередження НС. Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварій на ПНО. Нормативно-методичні документи щодо планування у функціональній підсистемі ЄДСЦЗ. Плани щодо навчання персоналу ОГ до дій у НС.	
4.	Забезпечення заходів і дій у межах єдиної системи цивільного захисту	2
4.1. 4.2. 4.3. 4.4. 4.5. 4.6. 4.7.	Інформування населення про наявність загрози або виникнення НС. Завдання психологічного захисту. Недопущення паніки та недобросовісного розподілу допомоги. Психологічна допомога населенню, що постраждало внаслідок НС. Оцінка життєво важливих потреб населення у НС. Гуманітарна допомога у випадках НС. Планування і реалізація заходів щодо запобігання та мінімізації втрат на об’єктах, які становлять національне культурне надбання.	
	Усього	8

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Цивільний захист України – основа безпеки життєдіяльності громадян.

Основи управління заходами і діями сил ЦЗ

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Предмет, завдання та структура курсу «Цивільний захист».
- 1.2. Роль української держави в справі захисту населення і територій.
- 1.3. Правові основи захисту населення і територій від НС.
- 1.4. Принципи, завдання та основні заходи у сфері ЦЗ населення та територій від НС.
- 1.5. Сутність завдання і принципи управління заходами і діями сил ЦЗ.
- 1.6. Система управління ЦЗ.
- 1.7. Особливості організації управління у режимі НС.

Аудиторна письмова робота.

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких будується засвоєння навчального матеріалу теми є: цивільний захист, цивільна оборона, надзвичайні ситуації, тероризм.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: значення цивільного захисту; мета цивільного захисту; завдання цивільного захисту; основні заходи в сфері цивільного захисту; характеристика основних Законів України: «Про правові засади цивільного захисту», «Про Цивільну Оборону України», «Про захист населення і територій від НС техногенного та природного характеру», «Про правовий режим надзвичайного стану». «Про боротьбу з тероризмом», «Про об'єкти підвищеної небезпеки», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Сутність управління, завдання управління, принципи управління заходами і діями сил ЦЗ; управління єдиною системою ЦЗ.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити виникнення НС

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Надзвичайні ситуації, причини виникнення та їх класифікація.
- 2.2. Галузевий та територіальний моніторинг за станом безпеки.
- 2.3. Ідентифікація та паспортизація об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки.
- 2.4. Визначення та аналіз небезпек, пов'язаних з порушенням умов безпечної експлуатації ОГ.
- 2.5. Декларування, ліцензування та страхування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами письмових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: небезпеки, територіальний моніторинг, ідентифікація, паспортизація, декларування, ліцензування та страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: обґрунтування сутності терміну «надзвичайні ситуації»; характеристика галузевого та територіального моніторингу; пояснення сутності терміну "моніторинг небезпек"; пояснення термінів декларування, ліцензування та страхування; обґрунтування значення ідентифікація та паспортизація об'єктів господарювання.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Планування заходів з питань цивільного захисту

Питання для усного опитування та дискусії

3.1. Загальні принципи планування заходів щодо зниження ризиків і зменшення масштабів НС.

3.2. Методика розроблення планів з попередження НС.

3.3. Особливості планування дій персоналу щодо локалізації і ліквідації аварій на ПНО.

3.4. Нормативно – методичні документи щодо планування у функціональній підсистемі ЄДСЦЗ.

3.5. Плани щодо навчання персоналу ОГ до дій у НС.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: планування заходів, план дій, попередження, локалізація та ліквідація наслідків НС, правила поведінки.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: пояснення правових основ щодо планування заходів захисту; обґрунтування сутності термінів «планування», видів планів, які є обов'язковими на ПНО; характеристика етапів розробки планів; методика розробки планів на особливий період; пояснення розробки додатків до планів.

Семінарське заняття 4

Тема 4. Забезпечення заходів і дій у межах єдиної системи цивільного захисту

Питання для усного опитування та дискусії.

4.1. Інформування населення про наявність загрози або виникнення НС.

4.2. Завдання психологічного захисту.

4.3. Недопущення паніки та недоброросовісного розподілу допомоги.

4.4. Психологічна допомога населенню, що постраждало внаслідок НС.

4.5. Оцінка життєво важливих потреб населення у НС.

4.6. Гуманітарна допомога у випадках НС.

4.7. Планування і реалізація заходів щодо запобігання та мінімізації втрат на об'єктах, які становлять національне культурне надбання.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: психологічний захист, паніка, психологічна допомога, гуманітарна допомога, єдина система цивільного захисту.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах: нормативно-правові документи щодо організації психологічної допомоги населенню; поняття та зміст моральної підготовки населення, поняття та зміст психологічної підготовки населення та аварійно-рятувальних служб; немедична психотерапія та мета її приведення; завдання психологічного забезпечення заходів ЦЗ; надання психологічної допомоги населенню постраждалому внаслідок НС; правова допомога потерпілим внаслідок надзвичайних ситуацій.

1.4. Самостійна робота студентів

Тема 1. Цивільний захист України – основа безпеки життєдіяльності громадян. Основи управління заходами і діями сил ЦЗ

Завдання 1.

1. Проаналізувати роль української держави в справі захисту населення і територій.
2. Описати ключові особливості організації управління у режимі НС.

Завдання 2.

Підготувати повідомлення на тему «Правила поведінки людини під час НС техногенного, природного та соціально-політичного характеру».

Питання для самоконтролю

- Проаналізуйте значення цивільного захисту його мету та завдання.
- Дайте тлумачення сутності завдання і принципів управління заходами і діями сил ЦЗ.
- Охарактеризуйте основні в сфері цивільного захисту.
- Дайте характеристику Законів України, які стосуються ЦЗ населення і територій.
- Управління єдиною системою ЦЗ, як спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади; урядовий орган центрального нагляду у сфері ЦЗ.

Тема 2. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити виникнення НС

Завдання 1.

1. Описати основні етапи аналізу НС та прогнозування їх наслідків.
2. Проаналізувати, що таке територіальний моніторинг за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС.

Завдання 2.

Підготувати 20 тестових завдань по даній темі.

Питання для самоконтролю.

- Розкрийте особливості галузевого моніторингу за станом безпеки у відповідній сфері відповідальності центральних органів виконавчої влади.
- Поясніть найбільш поширені тлумачення ідентифікація, паспортизація об'єктів господарювання щодо визначення потенційної небезпеки.
- Дайте коротку характеристику декларування, ліцензування та страхування.

Тема 3. Планування заходів з питань цивільного захисту

Завдання 1.

1. Дати коротку характеристику особливостям планування заходів захисту в зонах хімічного та біологічного забруднення.
2. Описати основні правила поведінки людини під час забруднення території аміаком.

Завдання 2.

Підготувати 20 тестових питань на дану тему.

Питання для самоконтролю.

- Назвіть основні етапи розробки планів.
- Опишіть методику розробки планів на особливий період.
- Визначте правові основи щодо планування заходів захисту.

Тема 4. Забезпечення заходів і дій у межах єдиної системи цивільного захисту

Завдання 1.

1. Дати коротку характеристику психологічної допомоги населенню, яке постраждало внаслідок НС і зокрема соціально-політичного характеру.

2. Обґрунтувати принципи формування планування і реалізації заходів запобігання та мінімізації втрат на об'єктах, які становлять національне культурне надбання.

3. Пояснити, як інформується населення про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій у цих умовах.

Завдання 2.

Підготувати 20 тестових питань на дану тему

Питання для самоконтролю.

- Дайте коротку характеристику принципам та методам психологічної допомоги при посттравматичному стресі.

- Обґрунтуйте принципи організації та діяльності спрямованої на допомогу дітям та людям похилого віку в НС.

- Поясніть особливості оцінювання життєво важливих потреб населення в разі виникнення НС.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

1.5.1. Основні вимоги до написання рефератів

Реферат, незалежно від теми, містить визначені реквізити: титульна сторінка встановленого зразка, вступ, розділи, висновки, список використаних джерел і додатки (у разі необхідності). У вступі розкривається місце обраної теми в курсі адміністративного права та нормативне забезпечення теми. В основній частині розкривається суть обраної теми та аналізуються існуючі проблеми. В кінці реферату підводяться короткі підсумки викладеного дослідження.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [4, с.7].

Технічні вимоги: текст має бути набраний шрифтом TimesNewRoman, 14 кеглем через 1,5 інтервали. Поля: верхнє – 2,0 см, нижнє – 2,0 см, ліве – 3,0 см, праве – 1,0 см. Загальний обсяг реферату-огляду – від 10 до 15 сторінок формату А4.

1.5.2. Темі рефератів

1. Правові основи цивільного захисту в Україні.
2. Принципи та завдання цивільного захисту.
3. Роль держави в справі цивільного захисту населення і територій.
4. Основні небезпеки природного і техногенного характеру на території України.
5. Правові засади боротьби з тероризмом в Україні.
6. Захист населення під час дій в умовах надзвичайних ситуацій що пов'язані з можливими терористичними проявами.
7. Характеристика об'єктів, які можуть спричинити надзвичайні ситуації на території Хмельницької області.
8. Основні напрямки запобігання надзвичайним ситуаціям в Україні.
9. Моніторинг та прогнозування надзвичайних ситуацій.
10. Особливості ліквідації наслідків землетрусу.
11. Особливості ліквідації повені.
12. Особливості ліквідації хімічної аварії.
13. Особливості ліквідації біологічної аварії.

14. Основні заходи в сфері захисту населення і територій від НС.
15. Оповіщення та інформування населення.
16. Евакуаційні заходи.
17. Укриття населення в захисних спорудах.
18. Заходи і засоби хімічного захисту.
19. Медичний захист населення в умовах надзвичайних ситуацій.
20. Проведення розвідки в зонах надзвичайних ситуацій.
21. Біологічний захист населення.
22. Психологічний захист населення.
23. Самодопомога і перша допомога в надзвичайних ситуаціях.
24. Засоби індивідуального захисту, які використовуються в Україні при аваріях і катастрофах.
25. Реалізація права цивільного населення України на достовірну інформацію про навколишнє середовище.
26. Реалізація в Україні права цивільного населення на захист життя і здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.
27. Завдання органів виконавчої влади та місцевого самоврядування по створенню фонду захисних споруд.
28. Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій.
29. Надзвичайні ситуації техногенного характеру та ліквідація їх наслідків.
30. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру.
31. Надзвичайні ситуації природного характеру та попередження їх виникнення.
32. Надзвичайні ситуації воєнного характеру.
33. Історія цивільної оборони в державі.
34. Дозиметрія і методи визначення іонізуючих випромінювань.
35. Види дозиметричних приладів
36. Прилади радіаційної розвідки і контролю радіоактивного забруднення.
37. Прилади хімічної розвідки і контролю хімічного зараження.
38. Поняття заходів захисту населення.
39. Стійкість об'єктів житлово-комунального господарства в умовах надзвичайних ситуацій..
40. Діяльність аварійно-рятувальних заходів різного призначення в Україні.
41. Відновлювані роботи після надзвичайних ситуацій.
42. Поняття стійкості роботи об'єктів господарювання.
43. Підвищення стійкості промислових підприємств.
44. Підвищення стійкості об'єктів сільського господарства.
45. Створення та використання населенням укриттів найпростішого типу.
46. Характеристика протирадіаційних укриттів.
47. Оцінка радіаційної обстановки після аварії на ЧАЕС.
48. Хмельниччина як місце розташування 130 ракет стратегічного призначення. Медико-екологічні наслідки.
49. Сховища цивільної оборони. Види та обладнання.
50. Експлуатація та утримання захисних споруд.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного / письмового заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Правові основи ЦЗ.

2. Роль держави в справі ЦЗ населення і територій.
3. Принципи ЦЗ.
4. Завдання ЦЗ.
5. Основні заходи у сфері ЦЗ згідно ЗУ «Про правові засади цивільного захисту».
6. Оповіщення та інформування.
7. Спостереження та лабораторний контроль.
8. Здійснення заходів з евакуації населення.
9. Інженерний захист території.
10. Медичний захист та забезпечення епідемічного благополуччя в районах НС.
11. Єдина система цивільного захисту (структура, функціональні та територіальні підсистеми єдиної системи цивільного захисту).
12. Режими функціонування єдиної системи цивільного захисту .
13. Управління єдиною системою цивільного захисту та сили цивільного захисту.
14. Класифікація НС за походженням і рівнями.
15. НС техногенного характеру та ліквідація їх наслідків.
16. Запобігання НС соціально-політичного характеру.
17. НС природного характеру та мінімізація втрат у разі їх виникнення.
18. Надзвичайні ситуації соціально-політичного характеру.
19. Реалізація права населення України на достовірну інформацію про навколишнє.
20. Запобігання НС, зокрема їх відвернення та зменшення втрат і збитків від них.
21. Моніторинг і прогнозування НС.
22. Заходи щодо запобігання НС і зменшення їх масштабів у разі виникнення (паспортизація потенційно небезпечних об'єктів, ідентифікація).
23. Заходи щодо запобігання НС і зменшення їх масштабів у разі виникнення (декларування, ліцензування і страхування).
24. Розробка планів на особливий період.
25. Методика розробки планів захисту від НС природного характеру та техногенного характеру.
26. Засоби індивідуального захисту, які використовуються в Україні при аваріях і катастрофах.
27. Правові засади боротьби з тероризмом в Україні.
28. Психологічна допомога населенню, постраждалому внаслідок НС.
29. Положення про функціональну підсистему «Освіта і наука України» Єдиної державної системи запобігання і реагування на НС техногенного і природного характеру.
30. Проведення розвідки в зонах надзвичайних ситуацій.
31. Характеристика Єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій.
32. Правові засади організації аварійно-рятувальних робіт.
33. Сили і засоби для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.
34. Особливості ліквідації наслідків радіаційної аварії.
35. Особливості ліквідації наслідків хімічної аварії.
36. Правила поведінки населення під час пожежі.
37. Заходи щодо запобігання НС (декларування, ліцензування і страхування).
38. Хімічний захист.
39. Екологічний захист.
40. Психологічний захист.

41. Самодопомога і перша допомога в НС.
42. Характеристика основних законодавчих та нормативно-правових актів з цивільного захисту.
43. Система управління цивільним захистом.
44. Сутність, завдання і принципи управління заходами і діями сил Цивільного захисту.
45. Особливості організації управління у режимі надзвичайної ситуації.
46. Захист населення під час дій в умовах надзвичайних ситуацій, що пов'язані з можливими терористичними проявами.
47. Характеристика об'єктів, які можуть спричинити надзвичайні ситуації на території Хмельницької області.
48. Основні напрямки запобігання надзвичайним ситуаціям в Україні.
49. Моніторинг та прогнозування надзвичайних ситуацій.
50. Особливості ліквідації повені.
51. Особливості ліквідації біологічної аварії.
52. Основні заходи в сфері захисту населення і територій від НС.
53. Евакуаційні заходи.
54. Укриття населення в захисних спорудах.
55. Самодопомога і перша допомога в надзвичайних ситуаціях.
56. Реалізація права цивільного населення України на достовірну інформацію про навколишнє середовище.
57. Реалізація в Україні права цивільного населення на захист життя і здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.
58. Завдання органів виконавчої влади та місцевого самоврядування по створенню фонду захисних споруд.
59. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій соціально-політичного характеру.
60. Правила поведінки під час настання аварій.
61. Якими принципами треба керуватися при наданні допомоги.
62. Яка послідовність в наданні першої допомоги?
63. Які медикаменти і засоби мають бути в аптечці першої долікарської допомоги?
64. Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом за БЖД.
65. Організація і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у районах лиха.
66. Соціально – політичні конфлікти.
67. Вплив інформаційного чинника на безпеку суспільства.
68. Що таке карантин та обсервація?
69. Які наслідки радіаційного забруднення місцевості, сировини, продуктів та води?
70. Який вплив ЗМІ на свідомість людини?
71. Як впливає на поведінку людини НС, його фізичний та психологічний стан?
72. Які заходи необхідно здійснювати при організації рятувальних та невідкладних аварійних робіт?
73. Ким здійснюється керівництво невідкладними аварійними роботами у випадку надзвичайної ситуації?
74. Який рекомендований комплекс заходів захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій?
75. Які формування та служби залучаються до проведення рятувальних та інших невідкладних аварійних робіт?

76. Яка послідовність проведення рятувальних та аварійних робіт в осередках надзвичайних ситуацій?
77. Які послідовність, методи та засоби проведення обеззараження?
78. Що таке «деактивація», «дегазація», «дезінфекція»?
79. Яка методика проведення дегазації, дезінфекції, санітарної обробки?
80. Які головні законодавчі акти України з питань БЖД, ви знаєте?
81. Перша допомога при отруєннях.
82. Евакуація населення в разі надзвичайної ситуації.
83. Перша допомога при термічних опіках.
84. Перша допомога при обмороженнях.
85. Перша долікарська допомога та загальні принципи її надання.
86. Організація першої долікарської допомоги на підприємствах та в організаціях.
87. Перша допомога потерпілому в разі дії електричного струму.
88. Перша допомога в разі зупинки дихання.
89. Перша допомога при вивихах, розтягненнях і розривах зв'язок.
90. Надзвичайна ситуація: її ознаки ,види, рівні.

1.6.2. Приклад залікового білету

1. Правові основи цивільного захисту.
2. Психологічний захист.
3. Розробка планів на особливий період.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 лекційних занять за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій			
			1	2	3	4
1	заочна	4	1,5	1,5	1	1

2.3. Обсяг балів, здобутих студентом під час семінарських занять, обчислюється за сумою балів, здобутих під час кожного із занять, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 3 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 4 семінарських занять за заочною формою навчання.

Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	4 теми	Номер теми				Усього балів
		1.	2.	3.	4.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	10	10	10	5	35
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	5				5
	Усього балів					40

4. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Бондар Д.В., Гурник А.В., Литовченк А.О., В.В. Хижняк, Шевченко Л.В., Ядченко Д.М. Застосування безпілотних авіаційних систем у сфері цивільного захисту: монографія. Київ, 2022. 312 с.
2. Хромченко В.Т. Цивільна оборона: навч. посіб. В.Т. Хромченко. – К.: Кондор, 2018. – 264 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: підручник, 3-тє вид. М.І. Стеблюк. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 430 с.
4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання- Прес, 2017 – 287 с.
5. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання, 2010. – 490 с.

6. Основи теорії і практики цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій: метод. посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010 – 112 с.
7. Бережіть себе: Збірка пам'яток населенню щодо дій в нестандартних та НС техногенного, природного та соціально-політичного характеру / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2016. – 135 с.
8. Соціально-економічні наслідки техногенних та природних катастроф: експертне оцінювання / Відп. ред.: В.В. Дурдинець, Ю.І. Саєнко. – К.: «Стилос», 2011. – 260с.
9. Депутат О.П. Цивільна оборона: навч. посіб. / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
10. Депутат О.П. Цивільна оборона: підручник / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
11. Шоботов В.М. Цивільна оборона: навч. посіб. вид. 2-ге, перероб. / В.М. Шоботов. – К.: Центр навч. літер., 2016. – 238 с.
12. Доманський В.А. Деякі проблеми з питань забезпечення цивільного захисту України / В.А. Доманський // БЖД. - №7. – липень 2011. – С.26-29.
13. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької обл.: метод посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2011. – 135 с.
14. Пам'ятка населенню про дії у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010. – 16.
15. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року №254/96-ВР // ВВР України. – 1996. - №30. – Ст. 141 (із змінами та доповненнями).
16. Кодекс цивільного захисту України Закон України від 20.03.2003 р. № 638 – IV. //ВВР України. – 2003. - №25. – Ст. 180 (із змінами та доповненнями).
17. Положення «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру»: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1198.

Тема 2

1. Хромченко В.Т. Цивільна оборона: навч. посіб. В.Т. Хромченко. – К.: Кондор, 2018. – 264 с.
2. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: підручник, 3-тє вид. М.І. Стеблюк. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 430 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання- Прес, 2017 – 287 с.
4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання, 2010. – 490 с.
5. Основи теорії і практики цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій: метод. посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010 – 112 с.
6. Бережіть себе: Збірка пам'яток населенню щодо дій в нестандартних та НС техногенного, природного та соціально-політичного характеру / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл.,

- начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2016. – 135 с.
7. Соціально-економічні наслідки техногенних та природних катастроф: експертне оцінювання / Відп. ред.: В.В. Дурдинець, Ю.І. Сасенко. – К.: «Стилос», 2011. – 260с.
  8. Депутат О.П. Цивільна оборона: навч. посіб. / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
  9. Депутат О.П. Цивільна оборона: підручник / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
  10. Шоботов В.М. Цивільна оборона: навч. посіб. вид. 2-ге, перероб. / В.М. Шоботов. – К.: Центр навч. літер., 2016. – 238 с.
  11. Доманський В.А. Деякі проблеми з питань забезпечення цивільного захисту України / В.А. Доманський // БЖД. - №7. – липень 2011. – С.26-29.
  12. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької обл.: метод посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2011. – 135 с.
  13. Пам'ятка населенню про дії у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010. – 16.
  14. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року №254/96-ВР // ВВР України. – 1996. - №30. – Ст. 141 (із змінами та доповненнями).
  15. Кодекс цивільного захисту України Закон України від 20.03.2003 р. № 638 – IV. //ВВР України. – 2003. - №25. – Ст. 180 (із змінами та доповненнями).
  16. Положення «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру»: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1198.

Тема 3

1. Хромченко В.Т. Цивільна оборона: навч. посіб. В.Т. Хромченко. – К.: Кондор, 2018. – 264 с.
2. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: підручник, 3-тє вид. М.І. Стеблюк. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 430 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання- Прес, 2017 – 287 с.
4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання, 2010. – 490 с.
5. Основи теорії і практики цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій: метод. посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010 – 112 с.
6. Бережіть себе: Збірка пам'яток населенню щодо дій в нестандартних та НС техногенного, природного та соціально-політичного характеру / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2016. – 135 с.
7. Соціально-економічні наслідки техногенних та природних катастроф: експертне оцінювання / Відп. ред.: В.В. Дурдинець, Ю.І. Сасенко. – К.: «Стилос», 2011. – 260с.
8. Депутат О.П. Цивільна оборона: навч. посіб. / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.

9. Депутат О.П. Цивільна оборона: підручник / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
10. Шоботов В.М. Цивільна оборона: навч. посіб. вид. 2-ге, перероб. / В.М. Шоботов. – К.: Центр навч. літер., 2016. – 238 с.
11. Доманський В.А. Деякі проблеми з питань забезпечення цивільного захисту України / В.А. Доманський // БЖД. - №7. – липень 2011. – С.26-29.
12. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької обл.: метод посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2011. – 135 с.
13. Пам'ятка населенню про дії у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010. – 16.
14. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року №254/96-ВР // ВВР України. – 1996. - №30. – Ст. 141 (із змінами та доповненнями).
15. Кодекс цивільного захисту України Закон України від 20.03.2003 р. № 638 – IV. //ВВР України. – 2003. - №25. – Ст. 180 (із змінами та доповненнями).
16. Положення «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру»: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1198.

Тема 4

1. Бондар Д.В. Механізм цивільного захисту Європейського союзу як організаційно-правовий інструмент реагування на виникнення кризових і надзвичайних ситуацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 17. С. 99–106. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022>.
2. Хромченко В.Т. Цивільна оборона: навч. посіб. В.Т. Хромченко. – К.: Кондор, 2018. – 264 с.
3. Стеблюк М.І. Цивільна оборона: підручник, 3-тє вид. М.І. Стеблюк. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 430 с.
4. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання- Прес, 2017 – 287 с.
5. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник. / М.І. Стеблюк. – К.: Знання, 2010. – 490 с.
6. Основи теорії і практики цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій: метод. посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010 – 112 с.
7. Бережіть себе: Збірка пам'яток населенню щодо дій в нестандартних та НС техногенного, природного та соціально-політичного характеру / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2016. – 135 с.
8. Соціально-економічні наслідки техногенних та природних катастроф: експертне оцінювання / Відп. ред.: В.В. Дурдинець, Ю.І. Саєнко. – К.: «Стилос», 2011. – 260с.
9. Депутат О.П. Цивільна оборона: навч. посіб. / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.
10. Депутат О.П. Цивільна оборона: підручник / О.П. Депутат., І.В. Коваленко., І.С. Мужик; за ред.. Франчука В.С. – Львів: Афіша, 2011. – 336 с.

11. Шоботов В.М. Цивільна оборона: навч. посіб. вид. 2-ге, перероб. / В.М. Шоботов. – К.: Центр навч. літер., 2016. – 238 с.
12. Доманський В.А. Деякі проблеми з питань забезпечення цивільного захисту України / В.А. Доманський // БЖД. - №7. – липень 2011. – С.26-29.
13. Характеристика техногенної та природної небезпеки Хмельницької обл.: метод посіб. / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2011. – 135 с.
14. Пам'ятка населенню про дії у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності / Педпрацівники навч. – метод. центру ЦЗ та БЖД Хмельницької обл., начальник Центру Закреницький А.А. – Хмельницький: НМЦ ЦЗ та БЖД, 2010. – 16.
15. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року №254/96-ВР // ВВР України. – 1996. - №30. – Ст. 141 (із змінами та доповненнями).
16. Кодекс цивільного захисту України Закон України від 20.03.2003 р. № 638 – IV. //ВВР України. – 2003. - №25. – Ст. 180 (із змінами та доповненнями).
17. Положення «Про єдину державну систему запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного і природного характеру»: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 р. № 1198.

5. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.president.gov.ua
2. www.rada.kiev.ua
3. www.kmu.gov.ua
4. www.mon.gov.ua
5. www.ostiva.com
6. www.mern.gov.ua
7. www.mns.gov.ua
8. www.rainbow.gov.ua
9. www.uamission.org
10. www.social.org.ua